

DN Jammerbugt

Formand: Søren Rosenberg,
Perikumvej 18 - 9440 Aabybro
Telefon: 30 24 18 34 - jammerbugt@dn.dk

Til: Nævnenes Hus
Toldboden 2
8800 Viborg

4. marts 2019

Vedr. vindmølleprojekt Thorup-Sletten i Jammerbugt Kommune, vedr. sags nr. 1002223 og 1002264.

Danmarks Naturfredningsforening, Jammerbugt Afdeling har hermed følgende planmæssige bemærkninger samt yderligere klagepunkter til vor tidligere indsendte klage.

Informations- teksten med *kursiv* er afskrift af teksten i sags dokumenterne, og teksten med **fed skrift** er vor hovedkonklusionen i de enkelte afsnit.

Følgende rubrik afsnit er DN's bemærkninger, som vedrører forhold i den endelig vedtaget lokalplan inkl. sammenfattende redegørelse.

- Side 17 – N 2000 området. EF –fuglebeskyttelsesområderne 19 og 20 er ikke medtaget i konsekvensvurderingen uanset områderne er beliggende i Natura 2000 område nr. 16, og en stor afstand er ikke som nævnt en begrundelse for undtagelsen. **Projektets påvirkning af den kumulative effekt er ikke tilstrækkelig belyst. Alle områder skal medtages**, da man ellers ikke kan vurdere den kumulative effekt af på naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget i N 2000 området samt alle EF-fuglebeskyttelsesområderne. *Det anførte om, at vindmølleprojektet ikke vil skade naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget N 15 og N 16 eller andre N 2000 områder er derfor ikke objektivt vurderet, fordi man ikke har oplyst den kumulative påvirkning af de opstillede samt planlagte vindmøller i området omkring N 2000 området – dvs. i kommunerne Vesthimmerland, Morsø og Thisted kommune. Endvidere bemærkes det, at der i Østerild er opført 7 testvindmøller på 250 meter samt planlagt 2 testvindmøller på 330 meter kun 700 meter fra F 20 fuglebeskyttelsesområdet. Iflg. miljøkonsekvensrapporten for testcenter Østerild lavet i 2017 fremgår det, at et større antal vindmølleparker i lokalområdet kumulativt med møllerne i Testcentret potentielt kan påvirke områdets rastende og trækkende fugle, herunder også arter på udpegningsgrundlaget, såfremt disse kolliderer med møllerne. Den kumulative påvirkning som følge af kollisioner er helt ubetydelig. Det kumulative bidrag fra testcentret til fortrængning af udpegningsarterne er ubetydeligt.* Men uanset en ubetydelig påvirkning skal dette medregnes således, at man har beregnet den kumulative effekt fra alle vindmøller i N 2000 området i dette projekt ved Thorup-Sletten.

Det bemærkes at ovennævnte miljøkonsekvensrapport fra Testcentret ikke er sagsbehandlet i denne sag, hvilket er en mangel, da man derved ikke har medregnet den ovennævnte kumulative effekt fra Testvindmøllerne.

- Side 18 internationalt beskyttede arter – *det nævnes at stor vandsalamander(på udpegningsgrundlaget) samt strandtudse og spidssnudet frø(bilag IV arter) påvirkes ikke i væsentlig grad.* Når det skrives sådan betyder det, at der **sker en påvirkning** som dog ikke er væsentlig. iflg. vejledning 408 1-5-2007 pkt. 5.9.2 kan væsentlighedsbegrebet ikke anvendes i selve konsekvensvurderingen. **Stor vandsalamander må ikke påvirkes og forsigtighedsprincippet er endvidere gældende, og nævnte bilag IV må heller ikke påvirkes..**
- Side 19 – *det nævnes at direkte habitat tab vurderes ikke at påvirke fuglearter i projektområdet på bestandsniveau, og påvirkningen vurderes til ikke at være væsentlig. Her kan væsentlighedsbegrebet heller ikke anvendes jfr. vejledning 408. Det nævnes endvidere, at der vil være en ubetydelig kumulativ effekt med eksisterende og planlagte vindmøller i det omkringliggende landskab på arter af udpegningsgrundlaget for område F8, F 12 og F. 13 i N 2000 område N 16 og i forhold til andre natura 2000 områder. Her er heller ikke medregnet F19 og F 20 områderne hvilket er en fejl.*
- Side 20 - flagermus er alle bilag IV arter og må ikke forstyrres. Damflagermus er endvidere på udpegningsgrundlaget for N 2000 området. *Det anføres, at der ikke vil være en risiko for en væsentlig kumulativ effekt med eksisterende vindmøller i det omkringliggende landskab på bestanden af damflagermus i N2000 område 16 eller andre N 2000 områder. Dette er heller ikke begrundet, og kan derfor ikke indgå i vurderingen af påvirkningen, og væsentlighedsbegrebet kan iflg. vejledning 408 ikke anvendes i konsekvensvurderingen.*

Følgende rubrik afsnit er forhold i Konsekvensvurdering/VVM/Orbicom, som DN vil påpege.

- Side 28 5.2 Bilag IV arter: *der er ikke ud over kortlægning af flagermus, ikke foretaget kortlægning af forekomst af øvrige bilag IV arter. Oplysningerne om artsfund er baseret på oplysninger i Danmarks Miljøportal 2016)* Dvs. der er ikke sket en reel undersøgelse i området af disse arter på trods af, at *der tidligere er registreret flere padder i området, og der potentielt kan forekomme padder i nærområdet, se også Miljørapport sider 97. Dette er en mangel.*
- Side 53 her viser beregnet 398 kollisioner pr. år for alle vindmøller på bilag IV arter i F-8, F-12 og F-13 områderne i N 2000 området. **For kortnæbbet gås der er på udpegningsgrundlaget for F 8 beregnet et tab på 8 % indenfor undersøgelsesområdet,** og disse tab er i strid med habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet. Der mangler flere kildeangivelser om bilag IV arters forekomst i området, f.eks. info fra dof basen, fugleognatur, DCE rapport 2016 nr. 261 udgivet i 2018. hvilket betyder at undersøgelsen er mangelfuld.

Følgende rubrik afsnit er DN's bemærkninger, som vedrører forhold i Miljørapporten.

- side 91- fugleundersøgelsen. *det er oplyst, at observationerne er gennemført jævnt fordelt over året fra april 2015 til april 2016. Det er en mangel, at det ikke er oplyst om observationsdagene bl.a. omfatter både yngleperioder og trækeperioder.* Det projekterede vindmølleområde for 20 møller er først politisk godkendt i juni 2016 med et projekt på 20 møller (reduceret til 18) Planlægning for vindmøllerne blev i 2014 vedtaget i Vesthimmerlands kommune med udskiftning af 10 møller med 7 møller i denne kommune, medens vindmøller i Jammerbugt kommune med 5 møller blev vedtaget i maj 2016. **Det er ikke oplyst hvilket område der er observeret i, og der kan derfor være tvivl om de oplyste fugleobservationer er sket i et mindre område i 2014 end det projektområdet nu omfatter.**
- Side 92 og 93 *det er oplyst, at etablering af vindmøller vil afføde et begrænset tab grundet fortrængning, og at dette ikke vil medføre nogen påvirkning af arternes overlevelsessevne inden N 2000. Barriereeffekten er formodentlig meget begrænset, men i praksis vanskelig at vurdere, men alligevel er barriereeffekten så begrænset, at det ikke vil have nogen indflydelse på arternes overlevelsessevne og bestandsudvikling inden for de respektive N 2000 områder. Påstanden om ingen negativ påvirkning er ikke dokumenteret, og kan ikke bygge på formodninger, men alene faglig dokumentation og begrundelser kan bruges som argumenter.* Det kan oplyses at vindmøllearealet er 3 dobbelt, effektafstanden udvides til et område på 250 meter fra møllerne og det bestrøgne areal udvides fra 25.500 kvm til 265.500 kvm. Fortrængningsarealet vil blive på 290 hektar, og samtidig vil forstyrrelseszonen overlappe strandengene i N 2000 området med 19,6 hektar til i alt 565 hektar - eller 3,4%. Alt sammen vil det betyde en stor forøgelse i det potentielle antal kollisioner pr. mølle og dermed arts tab.
- Side 94 – *her nævnes at den samlede vurdering i N 2000 konsekvensvurderingen er, at vindmølleprojektet ikke vil skade de nærmeste N 15 og N 16 eller andre N 2000 områder herunder naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget under hensyn til bevaringsmålsætningen. Her nævnes også at F 19 og F20 i N 16 ikke påvirkes, men dette er ikke dokumenteret, og endda nævnt ovenfor på side 17 at de ikke er medtaget.*
- Side 94-95-96-97 flagermus-undersøgelsesperioden følger ikke gældende retningslinjer for flagermusundersøgelser, da perioden er 8 dage mindre end nævnt i retningslinjen. Påstanden om at *bestandene er robuste nok til at kunne tåle et vist tab af individer* er ikke begrundet, og **kan dermed ikke indgå i sagen.** Hvorfor skal der ikke laves afværgeforanstaltninger for alle 8 flagermusarter (bilag IV arter) der er konstateret i det nærmeste N 2000 området. *Den kumulative effekt vurderes til ikke at være betydende indenfor en bufferzone på 4,5 km. I vurderingen er ikke medtaget testvindmølleprojektet ved Østerild der ligger tæt på F 20 området samt N 16 området, hvorfor vurderingen er fejlagtig. Projektet ved Klim Fjordholme vurderes til ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af flagermus.* Men det betyder dog at der er en påvirkning som sammen med påvirkningen af dette projekt er en øget kumulativ effekt. **Væsentlighedsvurdering kan iflg. vejledning 408 ikke indgå i kon-**

klusionen i miljørapporten nævnt på side 94. DCE national center for miljø har i 2017 udgivet rapport 232 om andet års overvågning af flagermus og fugle efter opførsel af vindmøller ved testcenter Østerild. *Fra rapporten kan nævnes, at vindmøller udgør en væsentlig risiko for flagermus og beskyttelse af bestandene. I gennemsnit er der registreret dødelighed på 10-15 flagermus pr. vindmølle pr. år. Flagermusbestandens status er meget følsom over for en øget dødelighed, og den kumulative effekt af selv ganske lav dødelighed pr. mølle pr. år kan have en væsentlig negativ effekt på bestandenes størrelse, hvis tætheden af møller er tilstrækkelig høj. Undersøgelsen viser at flagermusenes brug af landskaber varierer gennem året, og derfor er det nødvendigt at overvåge flagermus i et projektområde gennem hele sommerhalvåret. Risikoen for flagermus drab elimineres ikke ved at stoppe vindmøller i få timer omkring solnedgang og solopgang, ved vindhastigheder under 5-6m/s ved jordhøjde, og denne vindhastighed anvendes typisk som tærskelværdi i miljøgodkendelser af møller for at undgå flagermusdrab.* I denne sags konsekvensvurdering er nævnt, at der er registreret 5.639 flagermus i 2014 og 2015. **I den aktuelle sag er ovennævnte rapport ikke omtalt, og der er derfor ikke gjort brug af den nyeste videnskabelige viden om vindmøllers påvirkning af flagermus.** Der vil ske en påvirkning af flagermus, men dog ikke væsentligt **derfor kan vindmølleprojekt ikke lovligt vedtages, da det strider imod Habitatsdirektivet og forsigtighedsprincippet skal overholdes.** *Odderen der er på udpegningsgrundlaget i N 16 vurderes til at være udbredt i projektområdet, men vurderes til ikke at blive påvirket negativt af vindmøllerne. Denne påstand er ikke begrundet, og kan derfor ikke anvendes i sagsbehandlingen, da videnskabelig tvivl skal komme arten til gode.* Iflg. vejl. 408 gælder således forsigtighedsprincippet, når oplysningerne er ufuldstændige og usikre. *Det fremgår af miljørapporten, at af padden er der tidligere konstateret strandtudse og stor vandsalamander i det nærliggende N 2000 område og potentielt kan der i projektområdet forekomme bilag IV arter løgfrø, spidssnudet frø og strandtudse samt stor vandsalamander(på udpegningsgrundlaget) hvor sidstnævnte er beskyttet iflg. forsigtighedsprincippet.* **Natura 2000 områdeplan 2016-2021-** målet er at arten på lang sigt vil kunne opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levesteder. Det overordnede mål for N 2000 området er at naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget opnår gunstig bevaringsstatus. Fuglebeskyttelsesområdernes kombination af brakvandssøer og strandenge samt ferske søer, enge og rørskove sikres som yngle- og fourageringssteder for de truede og sjældne ynglefugle almindelig ryle (F-8), brushane (F-13), plettet rørvagtel (F-13 og 20), sortterne (F13 og 20), dværgterne(F-12) og dværgmåge(F13 og 20). Der sikres rasteplasser for de sjældne trækfugle, skestork (FF-13) og pomeransfugl (F-13 og 19) samt trækfuglene pibesvane (F-13-19 og 20), sangsvane (F13-19 og 20), kortnæbbet gås (F-8-12-13-19 og 20), grågås (F-13 og 20), sædgås (F-13 og 20), pibeand (F-13) og krikand (F-13). N 2000 handleplan 2016-2021 har retningslinjer for at kommunen skal være særlig opmærksom på arterne damflagermus, almindelig ryle, dværgmåge, plettet rørvagtel, brushane, sortterne og trækfuglene kortnæbbet gås, lysbuget knortegås, pibesvane, sædgås, grågås, krikand, pomeransfugl, sangsvane, kortnæbbet gås og pibeand som **har en væsentlig forekomst i N 2000 området og er i tilbagegang.** Alle disse fuglearter er på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområderne i N 2000 området. **Bevaringsstatus anses ikke for gunstig for ovennævnte arter da de er i tilbagegang, og dette gælder også dværflagermus, hvor status er ugunstig.** Kortnæbbet gås opført på udpegningsgrundlaget

F 8 g og F12 er beregnet til et tab på 8% indenfor undersøgelsesområdet. **Projektet vil derfor påvirke antallet af disse fuglearter på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområderne negativt, hvilket er i strid med målsætningen for N 2000 område N 16 om gunstig bevaringsstatus, BEK 1595 af 6-12-2018 og habitatsdirektivet .**

Det endelige lokalplanlagte areal er ikke fastsat. Denne tekst er nævnt i konsekvensvurderingen men ikke i miljørapporten. For det første er det en fejl at det ikke er sket, og for det andet betyder det, at indholdet i konsekvensvurderingen måske er fejlbehæftet, og der kan være tvivl om rigtigheden af alle beregninger i vurderingen herunder undersøgelser i området, og **konklusionen i miljørapporten og konsekvensvurderingen kan derfor ikke danne grundlag for en godkendelse af projektet.**

Lavbunds området - iflg. kommuneplanen fremgår det, at der ved byggeri og anlæg tages højde for en evt. vandstandsstigning, og fjordarealer vil kunne udvikle sig eller genoprettes til værdifulde naturområder, hvis afvandingen ophører eller reduceres. Iflg. lokalplanen er planområdet omfattet af vandområdeplan 2015-2021, og vindmøller er ikke særlig problematiske i forhold til påvirkning af grundvand og betegnes som mindre grundvandstruende anlæg. Det vurderes, at opførelsen og driften af vindmøllerne ikke vil have en negativ påvirkning af grundvandsinteresserne i området. Ved ideoplægget til projektet modtog kommunen d.16. august 2016 bemærkninger fra Styrelsen for Vand og Naturforvaltning til projektet, hvor de oplyste at planområdet er udlagt som lavbundsareal, og ideoplægget kan således potentielt være i konflikt med de statslige interesser i kommuneplanlægningen 2017. Styrelsen forventer at disse forhold bliver behandlet i kommunens videre planproces. Iflg. oversigt af 13.9.2016 over kommunens bemærkninger i foroffentlighedsfasen, og forvaltningen kommentar er nævnt: *området er udpeget som lavbundsareal, men ikke som potentielt vådområde i kommuneplan 13, men kommunen vil i miljørapporten for projektet belyse muligheden for at lave et vådområde. Det kan konstateres at denne belysning af et vådområde ikke er medtaget i miljørapporten, hvilket er en mangel.* I vejledning om planlægning for og tilladelse til opstilling af vindmøller er oplyst, at i udpegede lavbundsområder må der ikke meddeles landzonetilladelse til byggeri og anlæg, herunder vindmøller som kan hindre, at de udpegede lavbundsarealer kan genoprettes som vådområder jr. Miljøministeriets cirkulære om landzoneadministration for lavbundsarealer.

Iflg. LBK 287 af 16-4-18 § 35 må der for arealer i kystnærhedszonen kun meddeles tilladelse, såfremt det ansøgte har helt underordnet betydning i forhold til de nationale interesser i kystområderne.

DN mener, at Miljørapporten og Lokalplanen har følgende mangler vedr. lavbundsområdet i denne sag: ingen sagsbehandling af henvendelsen fra Styrelse for Vand og Naturforvaltning, ingen beskrivelse af kommunens forpligtelser i forhold til vandområdeplan 2015-2021 ingen sagsbehandling af krav til kommunen iflg. vejledning til bekendtgørelse af indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, ingen sagsbehandling af ovennævnte vejledning om planlægning vedr. vindmøller. Vi mener ikke, at der er juridisk grundlag for at tillade opstilling af vindmøller i området, fordi området er velegnet til genopretning af vådområder i tilknytning til det nærliggende N 2000 område og herved understøtte de nationale mål for natur. Opstilling af vindmøller med en levetid på 20-30 år vil forhindre kommunen i at leve op til sine forpligtelser i henhold til vandmiljølovene, da det vil hindre genopretning i den nævnte periode, hvilket vil være i strid med formålet med udpegning af lavbundsområder, som bidrager til kvælstofreduktion og forbedring af vandmiljøet.

Lokalplanen er en bonuslokalplan og derfor indeholder den også en landzonetilladelse hvorfor regler om landzonetilladelser gælder, **og det betyder derfor at klagesagen har opsættende virkning.**

Kystnærhedszonen - iflg. lokalplanen må delområde A anvendes til landbrugsdrift og vindmølle-drift. Der kan opstilles 9 vindmøller der er ens. Delområde B må anvendes til landbrugsdrift og

vindmølledrift. Der kan opstilles 9 vindmøller der er ens. I kommunens Helhedsplan 2017 (kommuneplan) skal område A som hovedregel friholdes for større tekniske anlæg m.v., og område B omfatter planlagte arealer til tekniske anlæg m.v. samt vindmølleparker jfr. kortet. Område C kan anvendes efter bestemmelserne for det åbne land, men forudsat, at tilknytningen til kystnærhedszonen er planlægningsmæssigt eller funktionelt begrundet., og at den visuelle påvirkning er begrænset og lokal. Iflg. pkt. 11.12.bør nye synlige tekniske anlæg ikke placeres i kystnærhedszone A, og hvis placering i kystnærhedszonen er nødvendig, skal anlæg placeres i område B eller C. Iflg. kortet i kommuneplanen er vindmøllerne placeret i område A og C, men iflg. lokalplanen skal møllerne placeres i område A og B, men dette er i modstrid med ovennævnte indhold i kommuneplanen hvor det er anført i teksten, at de skal placeres i område B og C (nye anlæg). Dvs. teksten i lokalplanen er i modstrid med teksten i kommuneplanen. Dette er en retlig mangel.

Til orientering vedlægges udskrift af klagenævnets afgørelse (MAD2016.430Nmk.) vedr. væsentlighedsvurdering af påvirkning af Natura 2000 område.

Vi mener ikke, at sagens dokumenter kan danne grundlag for en lovlig godkendelse af projektet begrundet fordi:
de mange fejl og mangler der er i sagsfremstillingen samt manglende begrundelser for flere konklusioner og påstande betyder, at der ikke er sket en retvisende fremstilling af projektet, men vigtigst er dog at: ***Miljøkonsekvensrapporten konkluder overordnet, at projektet medfører et habitat tab for fuglearter på udpegningsgrundlaget, og derfor kan projektet ikke vedtages.***

Et afslag om godkendelse af projekt, bør have opsættende virkning, også for at undgå værdispil ved den ret store investering på flere hundrede millioner kroner og konsekvenser for de udpegede arter.

Danmarks Naturfredningsforening
Jammerbugt Afdeling
Søren Rosenberg
formand